

Gyümölcs-iparunk múltja, jelene és jövője.

I. Lajstroma a javaslatba hozott 60 almafajnak.
Nagy gazdaságok számára

(A rövidíték magyarázata. **Ér.**=érés ideje. **Cs.**=csemege. **Pk.**=piaczi és kereskedelmi. **K.**=konyha. **rend. kör.**=rendes körülmények közt. **mt.**=magas töre. **G.**=gulára.)

1. Nyáriak.

1. Charlomowsky, ér. aug. elején cs. pk. rendes körülmények közt tenyésző, mt. muszka faj.
2. Nyári Vajalma, ér. aug. cs. pk. k. rendes kör. mt. Erdélyben mindenütt el van terjedve.
3. Nyári piros Asztrakán, ér. aug. cs. pk. mt. rend. kör. muszka eredetű szép és jó.
4. Nagy sejem alma, ér. aug. cs. pk. mt. rend. k. az erdélyi kertekbe el van terjedve.
5. Nyári Fejér Cavid, ér. aug. cs. pk. termékeny, gondos nevelést és jó földet kíván.
6. Nyári borizü alma, ér. aug. cs. pk. rend. kör. gulára, régi jó bőtermő.
7. Rewáli körteizü alma, (Revalischer Birnapfel) ér. aug—sept. cs. pk. mt. rend. kör. szép és jó.
8. Nyári angol arany Parmäne, ér. aug. sept. cs. pk. rend. kör. mt. de pujára is nevelhető. Szép és jó.
9. Carolina Augusta, ér. aug—sept. cs. pk. rend. kör. mt. de törpére is nevelhető.

2. Ősziek.

(az ősziéből kevesebbet azért vettünk, mert érésök a szőlővel és jó őszi körtékkel együvé esik.)

10. Nyugot szépe, (Beauty of the West) ér. sept. pk. rend. kör. mt. de törpére is nevelhető Amerikai eredetű. Kitünően nagy és szép.
11. Bibor színü Parmäne, ér. sept. cs. pk. mt. rend. kör.
12. Belga Ananász, ér. sept—oct. cs. gondos mívelést és jó erőbe tartott földet kíván, törpe koronára nevelendő, páratlan jóságú.
13. Langston hasonlíthatlanja, ér. sept. oct. cs. pk. mt. és gulára.
14. Gräfensteini, érik oct—nov. cs. pk. rend. kör. de tanácsosabb jól gondozni, mt. de törpére is nevelhető. Saját izlés után ítélve az almák netovábbja. Szépsége jóságával vetekedik.
15. Őszi piros Calvil ér. oct—nov. cs. pk.

rend. kör. mt. rendkívüli termékenysége mellett szép is jó is. —

3. Téliek.

16. Pázmán alma, ér. nov—dec. pk. k. mt. rend. kör.
17. Sándor Czár, ér. nov—dec. pk. k. mt. rend. kör. nagy és szép.
18. Ribbston pepin ér. nov—dec. cs. pk. mt. jó ápolást kíván, kitünő jó, törpére is nevelhető.
19. Oberdiek reinetteje, ér. nov—dec. cs. pk. mt. rend. kör.
20. Borsos alma, (rothgestreifter Fenchel = Csikos ánis alma) ér. nov—dec. cs. mt. de inkább törpe koronára, kitünően szép és jó, kellő gondozást kíván.
21. Danczigi szeges, (Danziger kantapfel) ér. nov—jan. cs. pk. mt. rend. kör. jó és szép.
22. Batullen, ér. nov—febr. cs. p. keresk. mt. rend. kör.
23. Golden Noble, (arany alma) ér. nov—febr. cs. jó földet és gondozást kíván. Egészen arany-szin, kitünő angol ujdonság.
24. Maclain (olv. Máklén) kedvence, ér. nov—febr. cs. mt. és pujára is nevelve, fedett helyet, jó földet és gondozást kíván. Finom vajszerűleg olvadó. Angol ujdonság.
25. Lucas izletesse, (Lucas köstlichster) ér. nov—febr. cs. p. mt. és gulára növelhető. Finom asztali, fedett helyet kíván.
26. Carmelita Reinette, (Gyöngy kormos) ér. nov—febr. cs. és pk. mt. rend. kör.
27. Szürke nemes Francia kormos, (echte graue Französische Reinette) ér. nov—febr. cs. és k. mt. rend. kör.
28. Nemes Szercsika, ér. nov—febr. cs. és p. mt. rend. kör.
29. Ferencz József császár Calvil, ér. nov—febr. cs. és p. rend. kör. mt. Schmiedberger magonca St. Floriánban.
30. Ersébet királyné Reinette ér. nov—febr. cs. kellő gondozást kíván. Schmiedberger magonca St. Florianban.
31. Fejedelmi muskotály (Reinette musquée) ér. nov—febr. cs. mt. gondozást kíván. Fája gyenge, készlet tartandó belőle.
32. Hunyadi Reinette, ér. nov—febr. cs. p. Belke pomolog ajánlatára vétetett fel, rend. kör.
33. Szász pap alma, (Sächsischer Pfarrersapfel) ér. nov—febr. cs. mt. termékeny és jó, rend. kör.

34. Bauman Reinette, ér. dec—febr. cs. pk. és k. rend. kör.
35. Wagner érdemermes almája ér. dec—febr. cs. és pk. mt. rend. kör. ujdonság, kitünő.
36. Orléáni Reinette, ér. dec—febr. cs. és pk. ápolást kíván, régi jeles Francia faj.
37. Schmiedberger Reinette, ér. dec—febr. cs. pk. mt. rend. kör.
38. Ananász Reinette, ér. dec—febr. cs. kellő gondozást kíván, magas és törpe koronára is. Finom zamatos termékeny faj.
39. Téli Angol arany Parmäne (Pepínek királya) ér. dec—febr. cs. és pk. mt. és törpére. Szép és jó, felültmulthatatlan.
40. Muntinesko, ér. dec—mart. cs. pk. mt. rendes kör.
41. Pojnik, ér. dec—mart. cs. pk. mt. rend. kör.
42. Marosszéki zöld Páris, ér. dec—mart. cs. pk. mt. jó talajt kíván, különben rend. kör.
43. Amerikai Parmän (Parmän Foederal) ér. dec—mart. cs. k. rend. kör. mt. és törpe koronára.
44. Angol Gulderling, ér. dec—mart. cs. és pk. mt. rend. kör.
45. Harbert Reinette, ér. dec—mart. cs. és pk. mt. jó gondozást kíván, ujdonság, szép és jó.
46. Blenheim Pepin ér. dec—mart. cs. és pk. mt. kés alatt tartandó; nagy szép és jó, versenytársa a 39. sz. alattinak.
47. Angol korodai (Englische Spitals Reinette) ér. dec—mart. cs. és piaczi mt. rend. kör. finom termékeny faj, jó talajt kíván.
48. Sikolai ér. dec—mart. cs. és pk. mt. rend. kör. török eredetű.
49. Kanadai Fejér Reinette, ér. dec—mart. cs. pk. mt. rend. kör.
50. Kanadai szürke Reinette, ér. dec—mart. cs. pk. mt. rend. kör.
51. Piros királyi kurtaszáru Reinette (Königlicher rother kurzstiel) ér. dec—mart. cs. pk. rend. kör. régi finom faj.
52. Nagy Casseli Reinette, ér. jan—apr. cs. pk. mt. régi igen termékeny finom.
53. Északi v. Antilliai Reinette, ér. jun. apr. cs. pk. mt. rend. kör.
54. Champanei Reinette, ér. febr—maj. cs. pk. és k. mt. rend. kör.

55. Széchényi Reinette, ér. febr—maj. cs. pk. mt. rend. kör. ritka szép, jó, és termékeny.

56. Szeges török muskotály, (Deák Ferencz muskotálya) ér. febr—máj. cs. pk. tartos aromás faj, kellő gondozást és jó talajt kíván.

57. Csikos Beaufin, (olv. Bófén) ér. febr—maj. p. és konyhai mt. nagy és szép, amerikai ujdonság. Átalába nálunk jól díszlenek az Amerikából került almák.

58. Wellington Reinette. ér. febr—maj. p. és konyhai rend. kör. későn érő, nagy.

59. Gyógyi alma, kettős változványával, ér. febr—jun. cs. pk. rend. kör.

60. Hasonlíthatlan zöld kormos, (Reinette grüne nonpareil) ér. apr—jul. cs. és pk. mt. rend. kör. csak nem egyetlen, mely jósága mellett enyire tartós is legyen.

NB. Comptuak: Bánffy Pál almája.

Közép gazdaságok számára ezekből 30 faj.

(A számok a fentebbiekben közlöttekre vonatkoznak.)

Nyáriak: 2. Nyári vajalma. 3. Nyári piros Asztrakán. 6. Nyári borizü alma. 7. Rewali körteizü alma. 8. Nyári angol arany parmäne. 9. Karolina Augusta.

Ősziek: 12. Belga Ananász. 14. Gräfensteini. 15. Őszi piros Calvil.

Téliak: 18. Ribbston pepin. 21. Danczigi szeges. 22. Batullen. 23. Golden noble. 26. Cärmelita reinette. 28. Nemes Szercsika. 30. Erzsébet királyné Reinette. 31. Fejedelmi muskotály. 33. Szász pap alma. 34. Bauman Reinette. 38. Ananász Reinette. 39. Téli angol arany parmäne. 41. Pojnik. 46. Blenheim pepin. 47. Angoi korodai. 51. Piros királyi kurta száru Reinette. 52. Nagy casseli Reinette. 53. Északi vagy Antilliai Reinette. 55. Széchényi Reinette. 59. Gyógyi alma. 60. Hasonlíthatlan zöld kormos.

Kis gazdaságok számára 15 faj.

Nyáriak: 2. Nyári vaj alma. 7. Rewali körteizü alma. 9. Karolina Augusta.

Ősziek: 12. Belga Ananász. 15. Őszi piros Calvil.

Téliak: 21. Danczigi szeges. 22. Batullen. 33. Szász pap alma. 39. Téli angol arany parmäne. 46. Blenheim pepin. 51. Piros királyi kurtaszáru Reinette. 52. Nagy casseli Reinette. 53. Északi vagy Antilliai Reinette. 55. Széchényi Reinette. 60. Hasonlíthatlan zöld kormos.

Legkisebb gazdaságok számára 6. faj.

Nyári: 2. Nyári vaj alma.

Őszi: 15. Őszi piros Calvil.

Téli: 22. Batullen. 39. Téli angol arany
parmanc. 52. Nagy casseli Reinette. 55 Széchényi
Reinette.

Mielőtt lajstromunk ezen osztályát bezárnók, itt látjuk helyét, igazolni magunkat egy váddal szemben, mely ellenünk pomolog társaink részéről emeltetni fog. Azt fogják kérdezni: miért mellőztük a közvélemény által elfogadott Europa szerte nagy becsben tartott fajokat, melyek nem csak általánosan elfogadva mivelteknek, de a termelőknek évenként nagy jövedelmet is biztosítanak? miért mellőztük például a nemcs, jehér és cseh masánczkit, a tiroli fehér és

piros rozmarinokat és az annyira kedvelt finom tiroli rózsa almákat? Egyszerű s körülményeinkben rejő oka van. Kolozsvárt a régi és újabb korbeli pomologok, Maros Vásárhelyt Braundecker, Szászvároson Lorényi és magunk is e sorok írója, majd minden faj termelését megkísérlettük. A termőfa diszlése, fejlődése s vegetálása ellen nem lehetett és nincs panaszunk; de gyümölcsstermésük silány és minőségileg a külföldről természetben megrendelt gyümölcsökkel nem csak ki nem állják az összehasonlítást, de alig ismerhetni reájuk és más kevésbé feldicsért fajok által minden tekintetben megelőztetnek. Ugy látszik hazánk földje s ege kedvezőtlenül sőt károsan hat reájuk. Szóval: nem nekünk valók!

(Folyt köv.)

T A R S A L G Ó.

Közgyűlés 1874. áprilho 14-én.

Elnök: egyleti alelnök Báró Huszár Sándor. Titkár: Gamauf Vilmos.

1. Elnök a felette csekély számmal összegyűlt tagokat melegen üdvözlővén —

2. Egyleti titkár az igazgató választmány nevében a következő jelentést olvassa fel:

Tisztelt közgyűlés!

Midőn a lefolyt egyleti évről igazgató választmányunk nevében számolnunk kell, mindenekeelőtt örömmel constátálhatjuk, hogy daczára a kedvezőtlen eseményekben oly gazdag évrnek, egyletünk működése ezen rövid időszak alatt is eléggé élénk volt és hogy számos intézményeinket a kívánt siker koronázta! Voltak és vannak azonban fogyatkozásaink is, mint azt tiszteletteljes jelentésünk híven előtűntetni fogja: de ezeken segíteni egyrészt nem áll hatalmunkban, másrészt t. tagjainknak buzgóságától függ azoknak megszüntetése. Az igazgató választmányban és azon erős hit, hogy t. tagjainak ügyszeretében csalódnai nem fog, és ettől lelkesítve szép reményekkel néz a jövőre! —

A mi mindenekeelőtt egyletünk beléletét illeti, alapító s részvényes tagjaink száma kimutatásaink szerint 494-et tesz. Mint minden évben, ugy a multban is, ezen létszám kivált a pusztító járvány következtében, apadást szenvedhetett; de a halálozások hozzánk csak ritkán, hiányosan és későn jelentenek be. Volt azonban két megrendítő haláleset, mely általánosan részvétet keltett nemcsak egyletünk szűk körében, de az egész magyar hazában, mely velünk együtt fájlalta Báró Bánffy János, az erdélyi gazd. egyletnek hosszasicőn át legtevékenyebb vezérférfiának és Gr. Lázár Kálmán, az országosan tisztelt természet-buvárnak gyászos elhunytát!

Mig azonban az országban az évről-évre nagyobb pusztitást visz véghez tagjaink sorában, addig sajnosan kell észlelnünk, hogy a szaporodás az apadással korántsem áll

arányban! Így a mult évben új tag belépése nem is fordult elő, és ha alaptőkének mégis szaporodott, ez az által történt, hogy részvényes tagtárs Solymosi Károly ur alapítóink sorába lépett és alapítványát be is fizette.

Visszatérve egyletünk működésére: a lefolyt évben tartottunk egy közgyűlést, 13 választmányi és 17 szakosztályi ülést, hoztunk 190 határozatot, a beadványi jegyzőkönyv 211 számot mutat, a helyt és postán szétküldött hivatalos levelek száma 600-ra tehető. Folyó új éven kezdődőleg az előadói iverk létesítése által a titkári iroda is korszerűebben rendeztetett be.

A mi az egyleti kerttet vagy köztelket illeti, ez idény alatt is tetemes deficitet mutat ki, ámbar a mivelési mukálatokban a legnagyobb takarékoság elve volt irányadó. Az évről-évre nagyobbodó hiány, mely csakis olcsó vagy ingyenes kézi munka előteremtése mellett lesz elenyészthető, sok más nyomós indokkal egyetemben arra bírták az egylet választmányát, hogy a köztelket és a kísérleti szőlőt egy a magas kormány által felállítandó vinczellér- és haszonkertész-képezde céljaira nemcsak díjtalanul átengedje, hanem évente 400 frtot egy kertész fizetésére, és a titkárnak mint egyik tanárnak közreműködését a nmlgu. ministeriumnak felajánlja! Bár a kilenczes albizottság jelentése — különben indokainknak teljes méltánylása mellett a jelen pénzszük viszonyok között a képezde felállitását ajánlhatónak nem véli, mi mégis azt hisszük, hogy tervünk kivitele nem fog ad calendas graecas halasztatni! Hiszen ismeretes a bölcs Swiftnek azon szép és igaz mondása, hogy: ki oly helyen, mely előbb csak egy kalászt termett — kettőt tud fejleszteni, az többet tesz, mint a legnagyobb diadalmas hadvezér; — erre törekszünk tervünkkel mi is, — hol most 30—40 veder bizonytalan faju, kétes értékű, kevésbé tartós bor terem; ott az okszerű termelés kétszeres mennyiséget, elismert és becsült minőséget hozzon létre, mely dusan téríti meg az izzadó munkás reáfordított fáradságát! Nem tartozunk azokhoz, kik az államségély folytonos igénybevételét üdvösnek és cél-

zerünek tartjuk, az államnak nem lehet feladata alamizsnákat osztogatni, tápintózeteket alapítani, — de viszont nem lehet tagadnunk, hogy az önszegély áldásdus hatásának élvezetére a népeknek a mivelttség által meg kell érleltetniök, hogy csak mivelt állam lehet gazdag, szabad! Azért adjanak a honatyái népünk kezébe is szellemi fegyvert, melylyel anyagi gyarapodásának akadályait leküzdhezzék és fel fog virágozni a vagyoni jóllét, meg fog szilárdulni és növekedni a nép adózó ereje, melyre sohasem volt nagyobb szükség mint épen most. — —

A lefolyt munkás évben a köztelki nemesített csemeték száma nagyon magasra rugott ugyan, de ezeknek egy része mikor már jól megfogamzott, a nagy szárazság folytán kivészett, a nagyobb rész pedig, daczára a folytonos öntözésnek csak lassan haladott előre gyarapodásában, a megmaradt nemesítések száma 6631 darabot tesz. Az 187 $\frac{1}{2}$ -iki nagy téli hideg folytán kifagyott anyafák 1872 őszen és 1873 tavaszán ujakkal pótolattak, de bár ezek is folyvást öntöztettek, mégis nagyon sokat szenvedtek a példátlan szárazság miatt, sőt egy kis részök ki is pusztult.

A Május hóban két ízben előfordult dér is a köztelek veszedelmeként lépett fel, a mennyiben a szép reményekkel kecsegtető gyümölcstermést teljesen, a szőlőtermést pedig részben tönkretette, a dér hatásával legsikeresebben az oporto daczolt, míg a traniner azt leginkább megsínlette.

A két asztali szőlő tábla, mely eddig tisztán szaporításra használtatott, ez évben termésre vétetett és a szaporítás egy időre csak mellékes használatul fog üzetni.

A kísérleti szőlőben a négy fő: a francia, német, magyar és erdélyi fajokkal beállított táblákban mult ősszel az egyes sorokban előfordult oda nem tartozó szőlőfajok kihányattak és helyük az illető sor szőlőfajával ültetett be s így ezen táblák rendben vannak. Az innen szedett sima vesszők gyökereztetőbe tétettek és fognak tétetni. A tavaszi fagy a kísérleti szőlő lapos részén roppant pusztítást tett. A termés az egyes miveltési módszerek szerint megkülönböztetve a következő eredményeket adta: a kopasz tőke semmit, a csapos tőke egy pár fillenket, a rajnai Guyot-féle miveltés már tisztességesen fizetett, míg a karikás rendszer mellett nagyon szép termés mutatkozott. A különféle szőlőfajok cukor- és savtartalma két főbb miveltési mód szerint — Guyot és karikás — az idén is meghatározottat és bár két héttel később történt ez, mint 1872-ben, az eredmény a legtöbb szőlőfajnál csekélyebb minőséget mutat. Bár elég becses anyagot szolgáltat már e két évnek méregetése is, mégis tartózkodunk határozottabb ítélet kimondásától mindaddig, míg legalább öt évi átlaggal nem rendelkezünk.

Egyleti közlönyünk, az „Erdélyi Gazda“ a mult évi t. közgyűlés jóváhagyása folytán 1873. évi folyamát mint hetilap töltötte be és jelenleg is mint olyan jelenik meg. Azt hittük mindnyájan, hogy ez ujjíttást a gazdaközönség örömmel fogja üdvözölni és tömegesebb pártfogás által a lap sorsát biztosítani. Azonban fájdalom, csalódtunk, lapunkból csak 600 példány jelenik meg, melyből jelenleg 445 póstán, 102 pedig helyt küldetik szét, összesen tehát 547 példány és ha ezen ősz-

szegből leütjük a Magyarországra küldötteket, marad Erdély részére alig 500, melynek kilencz tizedrésze ingyen jár!

Egyletünk igazgató választmánya sajnosan győződött meg e pártoláshányról és tagtársainkhoz felhívást bocsátott ki, melyben kérte azokat, lennének szivesek a lap ügyét akár új tagok, akár új előfizetők gyűjtésével tőlük telhetőleg előmozdítani. Főképen a nagyobb birtokosokhoz, a lelkészek és tanítókhöz volt intézve e felhívás, mely azonban, mint fentebbi számadatainak mutatják, majdnem teljesen sikertelen maradt.

A magas kormány tctemes segélyezése eddig ugyan megmentett bennünket attól, hogy egyleti tevékenységünknek ezen legönzetlenebb ága deficizzel sujtatott volna, de már a jelen évre — az államsegély levonása után is 317 frt hiányt mutat ki a lapfelügyelő bizottság. Az igazgató választmány el van ugyan határozva arra, hogy míg csak lehet anyagi érdek miatt az elfoglalt álláspontot fel nem adja, de más részt nem szabad felednie, hogy az egylet kedvezőtlen anyagi helyzete az áldozatoknak is csak hamar határt szab! Midőn az ügy ezen állását leplezetben őszinteséggel a t. közgyűlés becses tudomására hozzuk, egyszersmind felkérjük a t. tagtárs urakat, sziveskedjenek a lap ügyére vonatkozó netáni nézeteiket vagy indítványaitak előadni!

A lap szellemi részének méltánylása nem a mi tisztünkhez tartozik, azonban úgy hiszszük, hogy pályatársaival sikeresen versenyzett — legujabban a nmlgu ministerium is, méltányolván az egyletnek a lap által közvetített közhasznu törekvéseit, elismeré az „Erdélyi Gazda“ czélnak megfelelő vezetését!...

És most fordítsuk szemünket azon tér felé, hol a nagy és kis nemzetek békés versenyén szerény egyletünk is sikerrel küzdésre lépett; emlékezzünk meg röviden a világkiállításról és annak reánk vonatkozó eredményeiről. Mindenekelőtt a gyűjteményes állatkiállítás, mely egyletünk czége alatt egyes buzgó tagtársak által rendeztetett, keltett nagy figyelmet; a nyert díjak között a legbecsesebb az 500 forintos hamburgi díj, mely Paget János juhtenyésztésének ítéltetett oda.

Terménykiállításunk — kivéve a bort — meglehetősen szegényes volt, csak 50 üveg képviselte szűkebb hazánk földmiveltését, 22 gyapjubunda a juhtenyésztést sat. Mindezek daczára az elért eredmény elég kedvező, magvaink érdemérmét, gyapjaink dicséző oklevelet nyertek. A kiállított mustrákból orosz, olasz és bajor megbizottak szedegettek próbákat és így kiállitmányaink a távol külföldön is szerepelni fognak.

A bemutatott borainkkal elért siker, még reánk nézve is váratlan volt. Ki szemtanuja lehetett azon bámulatnak, melylyel a jury tagjai Erdély neectarjait fogadták, ki hallhatta azon ki nem nevezett jurynek: a magyar csárda fogyasztó közönségének lelkesült ítéletét — az meg lehetett győződve arról, hogy boraink teljes diadalt vívtak ki! Bizonyítja ezt az érmek és dicséző oklevelek özönc, főleg pedig azon legnagyobb kitüntetések, mely 40,000 kiállítóból csak négyszáznak jutott, a diszokmány-nak elnyerése. A nemzetközi jury megtisztelő kitüntetésein felül, még király ő felsége is inditativa érezte magát legmagasabb megelégedésének kifejezést adni s egyletünknek számos tagja szerencsés volt a világkiállítás ötletéből legfelsőbb elismerés vagy rendjelenben részesülni. A világkiállitáson elért szellemi sikert tehát méltán sorolhatjuk legszebb vívmányaink közé s az 1873-iki év ragyogó betűkkel lesz beírva az erdélyi gazdasági egylet krónikájába!

Az elmúlt egyleti év alatt két pályakérdésnek járt le határ-ideje, a szőlészeti és a cselédügyi kérdésé, fájdalom, mindkettő negatív eredménnyel. A Mezőség befásítása kérdésére nézve a határidő f. hó végéig tart, vajha sikere lenne a már harmadizben kiírt pályázatnak! Egyáltalában úgy látszik, hogy mint másoknak, úgy nekünk is el kell fogadnunk azon módot, hogy nem pályázat, hanem megbízás nyomán irassanak meg a kívánatos munkák és legfeljebb az anyag mikénti feldolgozására készitendő tervek bocsáttatnának egymás között pályázatra.

Országos szőlészeti vándortanárunk mult évben a mezőségi borvidék marosi kerületét bejárván, az idén ugyanannak szamosi kerületét fogja meglátogatni, Jelenleg az orsz. statistikai hivatal felhívása folytán a szőlészeti statistika van munkába véve és a vándortanár az anyaggyűjtéssel van elfoglalva.

A nmlgu ministerium kegyes adományozásából a mult évben kiosztottunk 6 mérő sziberiai zabot, 6 mérő chevalier árpát és körülbelül 200 font Early Rose burgonyát. A beérkezett jelentések szerint az eredmény a burgonya után nagyon kedvező volt, a zab és árpa későn érkező, a reá következő szárazság folytán nem mindenütt mutatott egyforma sikert.

Az erdélyi cseresnye fajok leírása érdekében kibocsátott rovatos ivék, a kedvezőtlen cseresnyetermés folytán nagy részt betöltetlenül maradtak.

A gyümölcsfajok localizálása és a nagyobb-közép-és kisebb birtokhoz aránylag legajánlatosabb fajok minőség és mennyiség szerinti meghatározása érdekében választmányunk megbízásából jeles pomologtársaink Nagy Ferencz, ids. Bodor Pál és Brassai (Kronstädter) József tüzetes javaslatot dolgoztak ki, mely az előnevezett, mint referens által az „Erdélyi Gazda” hasábjain közöltetik. Reméljük, hogy e javaslatához az érdekeltek hozzá fognak szólni, s a vándorgyűlésen is tárgyalatván, végre valahára el fogjuk érni azon óhajtott eredményt, hogy a fajok végtelen tömkelegéből a reánk nézve legcélszerűebbeket kiválasztva, azokat gazdáinknak úgy családi használatra, mint kiviteli kereskedésre ajánlhassuk.

A Hutter-féle méhkasból szűkebb hazánk néptanítói között mintegy 100 darab osztatott ki, mely kiosztás az alap kimerítéséig folytattatni is fog.

A nmlgu földmivélés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. ministerium egyletünket a lefolyt évben is tetemes anyagi segélyezésben részesíteni kegyes volt. Névszerint szakközlönyünket, az „Erdélyi Gazdát” bőkezűen javadalmazta, az orsz. szőlészeti vándortanár fizetését az egyletnek megtérítette, végre a mult évről a járvány és kedvezőtlen termés miatt elhalasztott vándorgyűlésre utalványozott érmeiket a jelen évre igénybe venni megengedte.

Hálás köszönettel kell megemlékeznünk a nmlgu ministerium azon előzékenységéről is, melylyel egyletünket az általa kiadott vagy segélyezett szakközlönyök és könyvekben részesíteni siet, — e becses adományok a lefolyt évben is tetemesen gyarapították egyletünk könyvtárát, melynek szaporítására azonkívül a pénztárból 213 frt. 50 kr. fordított.

A nmlgu ministerium megtisztelő felszólítása folytán több kisebb-nagyobb fontosságú tárgyban véleményt adtunk, — mig némelyekben önállólag is felirtunk. Így történt ez az országos marhatenyésztelap és a vám és kereskedelmi szövetség

érdekében, — külön feliratokat szerkesztettünk az állami lötenyésztés, a köztelki vinczellér- és haszonkertész-képezde érdekében, a szőlőtetű (Phylloxera vastatrix) ügyében és még több kevésbé nevezetes tárgyban. —

Ennyiből áll, mit lefolyt évi működésünkben megemlékezésre méltónak találtunk és midőn a t. közgyűlés elnéző ítéletére bizzuk eljárásunk megbirálását, egyszersmind ígérhetjük, hogy jövőben is legkellemebb és legszorosabb kötelességünknek fogjuk tartani hazánk és benne egyletünk érdekeit csekély erőnk-től telhetőleg előmozdítani; —

a titkári jelentés tudomásul szolgál.

(Folyt. köv.)

Elővigyázati szabályok állati járványok ellen.

A hivatalos lap közzé teszi a földmivélési, ipar- és kereskedelemügyi minister következő körrendeletét valamennyi törvényhatósághoz:

Nehogy a tavaszi időnek s vele a szabad marhamozgalm beálltával, — a fennálló elővigyázati intézkedések figyelmen kívül hagyása következtében, állati járványok merülhessenek fel, felhivom a törvényhatóságot, hogy az ország járvány elleni biztosítása tekintetéből, következő elővigyázati szabályok azonnali kihirdetése mellett, illető hatósági közegeit lelkiismeretes, erélyes működésre felszólítván, a legpontosabb fogatósitást ellenőrizni el ne mulassza:

1-ször. A szarvasmarhák s lovak egészségi állapotának még a téli állásokban leendő pontos megvizsgálása és minden gyanunak azonnali feljelentése a legszigorubbán elrendelendő.

2-ször. A szarvasmarhának közlegelőre csordába való kihajtása szigoruan eltiltandó, mielőtt közvetlenül a kihajtás előtt a község előljárója által meg nem vizsgálatik, és számba nem vétetik.

Be nem jelentett szarvasmarhának a közlegelőre hajtása tilos, — e tilalom megszegői 10-től 20 frtig terjedő pénzbírsággal vagy megfelelő fogsággal büntetendők.

3-or. A marhavásárokon az e részben fennálló rendszabályok szerint gyakorlandó szigoru felügyelet ellenőrizendő.

4-er pásztoroknak számba nem vett marhát a csordába felvenni nem szabad.

A gondozásukra bizott csordában előforduló beteges esetek, a beteg állat azonnali elkülönítése mellett, úgy a tulajdonosnak, mint a község előljárójának súlyos fenyték terhe alatt bejelenteni kötelesek. E részbeni kötelezettségük pontos betöltése tekintetéből a községi csordá pásztorok megesketendők.

5-ször. Oly helyeken, hol a legközelebb lefolyt években marhavész uralgott s az elesett marhák habár szabályszerűen takarítottak is el, a vésgödörök szemle alá veendő s a menyire szükségesnek mutatkoznék, újra befedendők.

6-ször. Az erre vonatkozó rendeletek kellő kihirdetéseért az illető hatósági közegek, — az e rendszabályok meg nem tartásából eredhető károkért pedig az illető községi előjárók felelősekké teendő.

Ezen rendeletek mielőbbi, mentül terjedtebb kihirdetésével egyidőben tudatandó mindenkivel: hogy az illető marhabirtó-

kosokat, ezen óvintézkedések kivihetlenné tétele vagy kijátszása esetében, nemcsak az e részben felmerülhető károkért megtérítési kötelezettség terheli, hanem a kihágás mérvéhez képest 100 frtól 500 frtig büntettetni fognak.

A legutóbb kiütkött marhavésznek elfojtása immár annyira sikerülvén, hogy Magyarország területén jelenleg vészbeteg állat hatóságilag nem tudatik, — főfigyelem fordítandó arra, hogy a netán még bárhol lappangható ragály is ártalmatlanná tétessék, ennek következtében felhívom a törvényhatóságot, miszerint a hatósága területén működő vasuti szemlélő bizottságokat behatóan utasítsa, hogy a szarvasmarha-szállításra használt vasuti kocsi-
soknak szabályszerű fertőtlenítés tekintetéből a fertőtlenítési állomásokon szigorú és pontos ellenőrző vizsgálatokat tartsanak, — a tapasztalt hiányokat pedig rögtön megszüntetés mellett közvetlenül nekem jelentsék fel. — Az ország összes vasuti vállalatait eziránt egyuttal utasítottam.

E részben felmerülendő uti- s napi-dijakról szerkesztett naplók, érvényesítés végett felterjesztendők lesznek.

Míndezek foganatolása tárgyában tett intézkedéseiről, valamint alárendelt hatósági közegeinek ez irányban kifejtett tevékenységéről, úgy nemkülönb a törvényhatóság a hatósága területén ez intézkedések keresztülvitele alkalmával tapasztaltakról szóló jelentését folyó évi ápril hó végeig bizton elvárom.

Végre midőn ezen, az ország anyagi érdekeinek megóvását célzó, s így szem elől nem téveszthető fontos intézkedésnek teljes érvényre jutása tekintetéből a törvényhatóság buzgó közreműködését kikérem, az állategészségügyi rendszet terén a közelmuliban országszerte örvondetesen tapasztaltak alapján, ezuttal eleve azon meggyőződésnek kívánok kifejezést adni, miszerint a törvényhatóság ismert erélye és buzgalma biztosít arról, hogy tisztai kötelmeik teljes odaadással való betöltése által most sem fog késni hazánk e részbeni érdekeinek megóvásában közreműködni, és az e téren szerzett egyéb érdemeit a közigazgatás ezen fontos ágában teendő szolgálatai által tetézni.

Budapest, 1874. mart. 29.

Bartal, s. k.

EGYVELEG.

* A terjedelmes közgyűlési jegyzőkönyv halaszthatatlan közlése miatt, „Gazdasági szemle a bécsi közkiállításon“ cz. cikkünk a mai számból kiszorult.

* A keszthelyi m. kir. gazd. f. tanintézet jövője tekintettel a 9-es bizottság határozatára és Keszthely város emlékiratára“ czim alatt Sporzon Pál, a nevezett intézet igazgatója egy röpiratot tett közzé, melyben ezen „cause célébre“-é fejlődött ügyben saját álláspontját határozottan és élesen körvonalozza. Mi, távol az ellentétek úgy látszik elkeseredett harczának színhelyétől, gazd. tanügyünk érdekében csakis őszintén fájllalhatjuk, hogy meghasonlás uralkodik azon tényezők között, melyek az ügy sikeres megoldására egytől egyig nélkülözhetlenek!

(R. A.) Kimutatás az ó-sánczi m. kir. veztegitintézetnél az 1873 év lefolyta alatt forgalomban volt,

állatok és nyersterményekről; megfordult ugyanis 308. drb ökor, 347. db tehén, 2. db ló, 57,440 db juh és borbécs, 20,257. bárány, 147. kecske, 1104 sertés, 1177. db bőr 122,251. font gyapju 600 font sózott belek. Megjegyzendő, miszerint legelés és fejés végett a Dunafejedelemségből bejött: juh 21,044. db. Ezek azonban hazánk belsejébe nem léptek, csak is a hosszufalusi erdei legelőkön maradtak és fejés után újból visszahajtottak. — Nem különben az általános összegből visszavitetett 9259 db bárány is.

* Figyelmeztetjük olvasó közönségünket a „Történeti lapok“-ra, mely sok becses nemzetgazdasági adatot közöl, s ezek között különösen Gr. Széchényi Istvánnak egy egész csomó ismeretlen levelét B. Wesselényi Miklóshoz. A kit lötenyésztesünk, s különösen löversenyek története érdekel, e lapokban sok új részletre fog találni. A lap a legdiszesebb kiállítású. Ára 1/2 évre 6 frt. Előfizethetni Kolozsvárt (Gr. Teleki Domokos házában a központi irodában.)

* Pályázat gazdasági szakmunkák irására. A földmívelési- ipar és kereskedelemi miniszterium részéről, egy rétmívelési és egy gazdasági gépkezelési mű megírására ezenel pályázat hirdettetik. — Pályázati határidő 1874 évi december hó 31-ike. A pályadíj mindkét műre nézve 600 o. é. frt. A jutalmazott mű a ministerium tulajdona marad s a „Gazdasági könyvtár“-ban fog megjelenni. — A munkák terjedelme mintegy 8 tizenhatodrért ivre irányoztatik elő. — A rétmívelési mű a szükség szerint megfelelő rajzokkal ellátva tárgyalja a természetes rétek kezelését, — a mesterséges rétek készítését, — a drainirozást és öntözést a különböző ide vágó műveleteknek hazai viszonyaink szerint meghatározandó költségvetése — minden egyes eszközlésnél külön kiteendő lévén. A gépkezelési mű ismertesse a gazdaság okszerű vezetésénél megkívántató gazdasági gépeket, megfelelő rajzokkal illustralva. Adja elő azok helyes kezelését, és jelölje ki a használatban forgók közül legcélszerűbbeket. Ismertesse azokat, melyek nálunk kevésbé vagy éppen nem használatnak — de célszerűségüknél fogva kívánatos, hogy elterjedést nyerjenek. Jelölje ki a beszerzési legjobb forrásokat, figyelemmel az árakra. A művek idegen kézzel írva, jelíges levél kíséretében a megállapított határidőn belül a földmívelés, ipar és kereskedelmi m. kir. ministeriumhoz nyujtandók. — A pályadíjat nem nyert művek 1875 év végeig visszavehetők. — Csak általánosán jó mű fog jutalmaztatni. Kelt Budapesten, 1874 martius hó 30-án. A földmívelés, ipar és kereskedelmi magy. kir. ministeriumtól.

* Eszköz- és gép-kiállítás Oroszországban. Szent-Pétervárott a folyó évben rost-növények és ezek művelésére és feldolgozására használt gépek és eszközök kiállítása fog megtartatni. Megnyittatik junius 13-án. Bejelentési határidő ápril 13-ika; a kiállítandó tárgyak beküldésének határideje május 27. A szállítási költségek a kiállítót terhelik. Mi ezenel az érdeklődő közönségnek azon megjegyzéssel hozatik tudomására, hogy a gazdasági gépek, szövő gépezetek s egyéb e célra használt eszközök gyárosai, a mennyiben e kiállításban részt venni szándékoznának, további felvilágosítások céljából a kiállítási bizottság elnökéhez O. W. Lontkoroskyhoz (Szt.-

Pétervár, Perspective de Catherinenhof 37) forduljanak. Budapest, 1874. ápril 2-án. A földmivélés- ipar és kereskedelem-ügyi m. k. ministeriumtól.

* Nemzetközi tenyész-marha- és gépvásár Prágában. A cseh országos kiállítás alkalmával, mely Prágában f. évi május 14—17-én fog megtartatni, egyszersmind nemzetközi tenyész-marha- és gépvásár rendeztetik, melyre minden más országbeli tenyésztő küldhet házi állatokat, valamint gépgyáros gépeket. A bejelentések f. ápril 20-ig intézendők a kiállítási irodához Prágába. (Schlick-féle palota.)

* A délmagyarországi méhészet-egylet f. évi május 26 és 27-én Temesvárt közgyűlést tart, mely méhészeti kiállítással is összekötte leendő. Kívánatosnak tartanók, hogy a kolozsvári méhészetegylet ez alkalommal megfelelően képviseljen magát, és egyszersmind bátrak vagyunk indítványozni, hogy a tárlaton egy vagy több Hutter féle kas bemutattassék.

* Tyukok fereggtől megszabadíthatók, ha este, midőn oljukba záratnak, égerfa-ágakat rakunk oda. Az égerfát magát a fereg igen kedveli, rá megy az ágakra, és reggel az ágakat elégetjük. Ha nehányszor ismételjük ezt, a tyukok a fereggtől csakhamar megszabadulnak. (F. G.)

Felelős szerkesztő: **GANAUF VILMOS.**

Főmunkatárs: **Vörös Sándor.**

Hirdetések.

TAUFFER FERENCZ

Kolozsvártt.

Ajánlja a T. cz. gazdaközön-
ségnek dusan ellátott

mag- és termény-raktárát,

hol is mindennemű lóhere, fűta-
karmány, répák, bükköny, **KANADAI**
és sziberiai zab, kerti és virágmag-
vak a legjutányosabb árakban
kaphatók.

(1)

(16—26)

Jelzalog-kölesönökkel

a birodalom bármely részében, telekkönyvezett földbirtokra — daczára a jelenlegi zilált pénzvizonyoknak — 5000 frittól a legmagasabb összegig, a legelőnyösebb módozat mellett törlesztésre gyorsan eszközöl.

A hat. eng. általános

Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda

Kolozsvártt, „Ovár, bástya-utca 6. sz. (Ertekezhetni posta utján, vagy személy-
(2.) sen, naponta d. u. 1-től 4-ig.) 16—52

TARTALOM: Alírási felhívás a „Probus” czim alatt tervezett berászati, pinezészeti és előlegezési egylet érdekében. — Gyümölcsiparunk múltja, jelene és jövője. Társalgó: — Közgyűlés 1874 martius 14-én. — Elővigyázati szabályok állati járványok ellen. — Egyveleg. — Piaczi árak. Hirdetések. —

Piaczi árak.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A heti vásár		Egy osztrák mérő — 2 nagy véka					Egy mázsa		Egy	1 font
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozsa	zab	török- buza	széna	szalma	bécsi öl tüzifa	marha hus
Ára krajczárokbán										
Kolozsvár	mart. 16	760—802	620—540	490—520	180—200	436—45	160	90	1100	23
Nagy-Várad	márt. 31	690—780	580—650	480—540	210—230	420—450	120	80	900	26
Maros-Vásárhely	mart. 9	594—602	466—490	438—466	170—190	—	210—240	110—150	1300	20
Károly-Fehérvár	april 4	675—700	585—600	480—485	210—225	—	255—275	95—125	1150	20
Nagy-Szeben	septem. 29	620—687	—	467—507	180—133	533—600	80—85	60	700	22
Brassó	febr. 28	648—728	578	454—462	146—153	348	—	—	—	20
Besztercze	april. 7	700—780	520	480	200	—	100—140	80—130	750	16
Nagy-Enyed	april. 9	600—650	500—563	450—470	175—190	—	270—280	55—65	1100	20
Szamosujvár	márt. 30	640—720	480—560	420—460	150—160	—	250	50	1600	20
Deés	april. 7	680—720	600—640	430—440	180—200	—	130—140	65—90	800	16
Torda	septem. 23	600—640	540—580	400—420	100—110	—	170—180	70	800	15

Erdélyi földtehermentesítési kötvény 73 frt 50 kr. Ezüst árkelet 105-58.

Bécsi marhavásár: Felhajtott 3456 darab hizó ökör. A forgalom gyenge; árak: gallicziai 28½—30½ frt. magyar és német hizó ökör 27—32½ frt. a vágósúly mázsája.

Nyomatott K. Papp Miklósnál Kolozsvártt.